

Observationer om verksamhetsmiljön för grå ekonomi och ekonomisk brottslighet

Resultat av en enkät som sändes till de brottsbekämpande myndigheterna i februari 2024

Teemme harmaan talouden torjunnasta näkyvää.

Torjunta kuuluu kaikille.

Enkät om förändringarna i verksamhetsmiljön

- En enkät som redaktionen för lägesbilden av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet genomförde för de brottsbekämpande myndigheterna, ministerierna och organisationerna våren 2024.
- Förändringar i den grå ekonomin och den ekonomiska brottsligheten samt bekämpningen av dessa.
- Målet med enkäten är att
 - utvärdera förändringarna i myndighetssamarbetet,
 - utreda de brottsbekämpande myndigheternas åsikter och iakttagelser av verksamhetsmiljön och dess förändringar under förra året,
 - utreda vilka förändringar eller hot myndigheterna förutser i verksamhetsmiljön inom den närmaste framtiden.
- Enkäten ger aktuell information om myndigheternas verksamhet, olika fenomen och metoder för att bedriva grå ekonomi.
- Observationerna främjar bekämpningen.
- Resultaten utgör en del av lägesbilden av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet.

Resultat av enkäten

Förhöjda utmaningar med
övervakningen

Exempel på missbruk och
brottslighet

Förändringar i myndigheternas
verksamhetsfält

Förhöjda utmaningar med övervakningen

Teemme harmaan talouden torjunnasta näkyvää.

Torjunta kuuluu kaikille.

Tillsynsarbetet har förändrats till följd av förändrade arbetsformer

- Verksamheten och informationen är splittrad
 - Flera aktörer och en ökande datamängd binder resurser
 - Det har blivit svårare att utreda ansvaren
 - Nya branscher, även oregistrerade aktörer
- Övergången från anställningsförhållanden till företagande
→ ökar missbruken och behovet av övervakning
- Underleveransavtal säljs och förmedlas - även svart

Felaktig information utgör ett hot mot samhällets funktioner

- Digitalisering, automation och elektronisk identifiering
- Missbruk av e-identiteter
- Artificiell intelligens (AI) och motsvarande applikationer
 - Bokföring, handlingar, foton
 - Brister och andra kryphål
- I registren kan felaktig information omvandlas till myndighetsinformation
 - Uppgifter som lämnats korrigeras eller makuleras
 - Anmälan om för många uppgifter och massanmälningar

Registreringarna är förknippade med risker

- Företag som verktyg även i bedrägeribrottsligheten
- Skattekort, skattenummer eller ansvarig ställning i företaget utan arbetsrätt
- Registeruppgifter om arbetstagare utan stark autentisering
- Registreringar utanför Finland – identifieringsverktyg och informationens tillförlitlighet

Olika internationella förändringsfaktorer inverkar på kontrollmiljön

- Krig och konflikter, inflation och klimatförändringar
 - inverkar till exempel på handeln mellan företag, trafiken och människornas rörlighet
- Kanalerna för handel och betalning har blivit allt mer globala
 - Internationella nätbanker, betalterminaler, betalkort och virtuella valutor
 - Professionella medhjälpare
 - E-handel och varuflöde

Andra observationer om övervakningen

- Bristfälliga bokslutsuppgifter, bokföringar, uppgifter om förmånstagare och så vidare
- Överträdelser av bestämmelser som styr tillståndspliktig verksamhet
- Testning av myndigheternas övervakningsgränser
- Oförståelse om behovet av myndighetsverksamhet
- Myndigheternas varierande påföljdsrutiner

Exempel på missbruk och brottslighet

Teemme harmaan talouden torjunnasta näkyvää.

Torjunta kuuluu kaikille.

Arbetsrelaterat utnyttjande är också grå ekonomi

- Utnyttjandet är en konkurrensmetod och en del av företagets intjäningsmodell
- Risken ökar till följd av behovet av utländsk arbetskraft, flexibel och tillfällig arbetskraft och långa underleverantörskedjor
- De som förmedlar arbetskraft har skrivbordsföretag och bulvaner
- Säsongsarbete inom jordbruket, byggande och industrin, restaurangbranschen, städbranschen och välmåendebranschen
- Identifieringen och bekämpningen av fenomenet har förbättrats

Övervakningen av sanktionerna syssetsätter myndigheterna

- Kringgåendet av sanktioner och kringgåendemetoderna identifieras på bättre sätt
- Utmaningar med övervakningen av sanktioner:
 - internationell verksamhet och penningflöde samt nya kringgåendemetoder
 - användning av icke samarbetsvilliga länder
 - konstgjorda ägararrangemang
 - resurser och långsam utredning
- Transport, logistik och spedition är riskfyllda branscher

Vid missbruk i livsmedelskedjan bedrivs ofta oregistrerad verksamhet

- Produktionsdjur som har försvunnits eller slaktats för eget bruk
- Torghandel och marknad
- Svart eller oklar import av kött
- Produkter som har tillverkats olagligt eller har fel innehåll köps även utan att köparen har kännedom om det → prisnivån vittnar ofta också om innehållet eller kvaliteten
- Oregistrerad verksamhet och företag med kort livscykel
- Risken ökar till följd av en ökande efterfrågan och ett minskat antal jaktlicenser samt av att en enda aktör ansvarar för produktionen ända till slutprodukten

Den organiserade brottsligheten utnyttjar samhällets strukturer

- Organiserad brottslighet utövas i allt flera former och allt mer globalt
- Förbjudna ämnen, ekonomiska brott, penningtvätt och missbruk av social trygghet
- Brottslig verksamhet i samband med laglig företagsverksamhet
- Tillämpning av teknik samt metoder som skyddar anonymitet
- Uppdatering av den nationella strategin och handlingsplanen för bekämpning av organiserad brottslighet

Förändringar i myndigheternas verksamhetsfält

Teemme harmaan talouden torjunnasta näkyvää.

Torjunta kuuluu kaikille.

Myndighetssamarbetet är organiserad, bekämpningen har lett till framgång

- Genom samarbete är det möjligt att ta itu med förändringarna i verksamhetsmiljön mest effektivt
- Operativ verksamhet, projekt, lägesbild, nätverk
- Kännedom om vad andra myndigheter gör
- Identifiering av andra myndigheters informationsbehov
- Vid informationsutbytet är det viktigt med snabbhet, tydlighet och liten resursanvändning
- Övervakningen ute på fältet i realtid förebygger missbruk
- Antalet stora helheter av grå ekonomi har minskat

Myndigheternas gemensamma projekt behöver fortsättning

- Gemensamt är det effektivt att ta itu med förändringarna i verksamhetsmiljön
- Nya fenomen och tillsynsuppgifter, utveckling av informationsutbytet
- Projekten tar fram bekämpningsverktyg och förbättrar myndigheternas förmåga att identifiera fenomen
- En del av riskerna kan inte identifieras utan samarbete
- Fenomenen berör även myndigheter vilkas kärnuppgift inte är att bekämpa brottslighet

Den grå ekonomin ökar till följd av recessionen och inflationen

- Affärsverksamhet med aktörer som bedriver grå ekonomi
- Försummelse att uppfylla myndighetskyldigheter
- Ovilja att betala och konkursbrott
- Missbruk vid terminalvård av företag
- Krav på ekonomisk tillförlitlighet

<https://www.vero.fi/sv/grå-ekonomi-brottslighet/>

Teemme harmaan talouden torjunnasta näkyvää.

Torjunta kuuluu kaikille.